

El narrador i el punt de vista

 auladecatala.com/el-narrador-i-el-punt-de-vista/

Quan un escriptor o una escriptora fa el projecte d'escriure una obra narrativa, ja sigui un conte ja sigui una novel·la, una de les primeres coses que ha de decidir és qui serà el narrador i quin serà el punt de vista.

1. L'autor i el narrador

Si tenim en compte que una narració literària és la creació d'una obra de ficció, que neix de la imaginació de l'autor, hem de convenir que el narrador (aquell que representa que ha viscut, ha presenciat o almenys ha conegut aquesta història) és també un personatge de ficció, creat per l'autor per complir la funció narrativa d'explicar-nos la història. Per això, hem de diferenciar entre autor i narrador: l'autor és una persona real que es dedica a escriure; el narrador, en canvi, és un personatge inventat per fer de mitjancer entre l'autor i el lector en la comunicació literària. El narrador, doncs, és la veu narrativa que conta la història de ficció.

2. El punt de vista

El punt de vista és l'angle de visió des del qual són narrats els fets; el punt on se situa el narrador per observar, valorar i contar la seva història. En general, podem diferenciar dos punts de vista bàsics: el punt de vista extern i el punt de vista intern.

2.1. El punt de vista extern

Parlem del punt de vista extern quan l'angle de visió està situat en un punt exterior de la història i el narrador explica els fets des de la distància. En aquest cas, el narrador no és cap personatge; és una veu anònima que no participa en la història. Dins del punt de vista extern, podem distingir dos tipus bàsics de narrador:

Narrador omniscient: és un narrador que té una visió panoràmica molt àmplia, ja que es desplaça d'un personatge a un altre amb absoluta llibertat, ho veu tot, coneix el passat, el present i el futur, té la facultat de ser sempre a tot arreu i ho sap tot sobre els personatges: té accés als seus pensaments i als seus sentiments.

Narrador observador: és un narrador que es limita a descobrir el que veu des de l'exterior, per això no pot reproduir els pensaments ni els sentiments dels personatges si ells no ho diuen directament en presència seva; només sap allò que observa.

Com que el narrador extern explica una història de la qual ell no és un personatge, és lògic que ens parli en tercera persona (ell/ella) i que la valoració que faci dels esdeveniments i dels personatges sigui més objectiva.

Text 1: Fixa't en la veu narrativa d'aquest fragment d'un conte narrat des d'un punt de vista extern.

Per arribar fins aquí, el caçador ha hagut de llevar-se molt d'hora. Després d'aparcar el tot terreny davant d'una benzinera, ha caminat durant una llarga estona per un camí que, a mesura que s'allunyava de la civilització, s'anava estretint fins a desaparèixer. De tant en tant, ha aixecat la mirada per orientar-se, però en cap moment no ha deixat de pensar en la presa. Mentalment, ha repetit l'escena que l'obsessiona des de fa dies: la bèstia, que apareix de sobte, i el gest estudiat de prémer el gallet i fulminar-la d'un tret.

Sergi Pàmies, *La bèstia*

2.2. El punt de vista intern

Parlem de punt de vista intern quan l'angle de visió està situat en un punt interior de la narració, ja que el narrador és un personatge que participa en la història que conta; és un narrador actor que coneix la història de manera parcial o limitada i, per tant, ens explica els fets en funció d'allò que sap i veu en cada instant. Dins el punt de vista intern, podem distingir dos tipus bàsics de narrador:

Narrador protagonista: és el narrador que coincideix amb el personatge principal (protagonista dels fets), ja que es converteix en el centre de la narració.

Narrador testimoni: és un personatge secundari que, des del seu punt de vista, descriu els fets que li han passat a un altre personatge protagonista.

Com que el narrador intern explica una història viscuda o presenciada per ell mateix, és lògic que ens parli en primera persona (jo) i que la valoració que faci dels esdeveniments i dels altres personatges sigui parcial i subjectiva.

Text 2: Fixa't en la veu narrativa d'aquest fragment d'un conte narrat des d'un punt de vista intern:

Vaig haver de morir-me per saber si m'estimaven. En vida, mai no vaig ser gaire popular, i això em va crear un problema que vaig combatre amb molta disciplina i poc èxit. A casa, si jo no iniciava la conversa, ni els fills ni la dona no sentien la necessitat de dir-me ase ni bèstia més enllà dels comentaris estrictament funcionals. A la feina, quan em posava malalt, ningú no em trobava a faltar. Per això no em van sorprendre les reaccions que va produir la meua mort.

Sergi Pàmies, *L'altra vida*

Com que el narrador és un personatge de ficció, l'autor pot decidir saltar la frontera de la realitat i fer que sigui un infant (per exemple), un mort (com en darrer aquest text) o, fins i tot, un animal o un objecte (com sol passar en alguns contes infantils).

3. El narrador en les obres autobiogràfiques

No totes les obres narratives expliquen històries de ficció. Quan un autor o una autora narra la seva pròpia vida, diem que fa una obra autobiogràfica. En aquest cas, podem dir que l'autor esdevé, alhora, narrador i protagonista de la seva obra.

Dins el gènere autobiogràfic, podem diferenciar dos tipus d'obres:

El diari personal o dietari, en què l'autor anota els fets de cada dia i els propis pensaments.

Les memòries, en què l'autor escriu vivències que ha tingut durant un període més o menys llarg de la seva vida.

PRACTIQUEM

1. Llegeix el fragment del conte *La bèstia* i respon aquestes preguntes:

- a) El narrador del conte n'és també el protagonista? Justifica la resposta.
- b) En quin fragment del text podem observar el caràcter omniscient del narrador? Raona la resposta.
- c) En quina persona es narra la història? Quines són les paraules que ens ho indiquen.
- d) Quin és el punt de vista (intern o extern) del narrador en aquest fragment?

2. Llegeix el fragment del conte *L'altra vida* i respon aquestes preguntes:

- a) El narrador del conte és Sergi Pàmies? Justifica la resposta.
- b) Hi ha alguna característica en el narrador que fa que la història sigui de ficció, és a dir, inventada per l'autor?
- c) En quina persona es narra la història? Quines són les paraules que ens ho indiquen?
- d) Quin és el punt de vista del narrador que conta aquesta història? Quines són les paraules que ens ho indiquen?
- e) Quin tipus de narrador conta aquesta història: un narrador protagonista o un narrador testimoni?

3. Llegeix els textos següents i digues quin és un fragment d'un diari i quin, un fragment d'unes memòries. Raona la resposta.

Dissabte, 20 de juny de 1942

Fa uns quants dies que no he escrit res. Trobo que fa una impressió estranya això d'expressar els meus pensaments perquè em sembla que ni a mi ni a ningú interessaran les confidències d'una col·legiala de tretze anys.

ANNA FRANK

Jo vaig néixer a les nou quarts de deu de la nit del dia 5 de març de 1894. El part no oferí complicacions i tot va anar com una seda. Amb les balances del senyor Musté i Peri em varen pesar; diuen que feia sis quilos. A mi em sembla excessiu, i he de suposar que el senyor Musté tenia unes balances que estafaven el pes als clients.

JOSEP M. DE SAGARRA

4. Creus que tant les memòries com el diari pertanyen al gènere autobiogràfic? Per què?